บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มพัฒนาองค์กรและขับเคลื่อนกำลังคน โทร. ๐ ๒๕๒๑ ๖๕๕๐ ต่อ ๓๐๓

ที่ สธ ๐๙๓๕.๐๒/ ๕๖๒ **วันที่** ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอส่งรายงานผลการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง (ผ่านรองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง)

ตามหนังสือสถาบันราชานุกูล ที่ สธ ๐๘๒๒.๓๐๒/ว ๑๔๙๓ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในหน่วยงานเข้าร่วมอบรมหลักสูตรส่งเสริมพัฒนาการเด็ก กำหนดจัดอบรม ระยะที่ ๑ : ระหว่างวันที่ ๗ – ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ (Online) ระยะที่ ๒ : ระหว่างวันที่ ๒๘ – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ สถาบันราชานุกูล ถนนดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร นั้น

ในการนี้ สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง ได้อนุมัติส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรมตามวันและเวลาดังกล่าว ผู้เข้ารับการอบรมได้จัดทำรายงานผลการเข้าฝึกอบรมเรียบร้อยแล้ว กลุ่มพัฒนาองค์กรและขับเคลื่อนกำลังคน ขอส่งรายงานผลการเข้าร่วมฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา เพื่อเป็นข้อมูลในการรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพบุคลากร ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ (รอบ ๖ เดือนหลัง) และเผยแพร่ลงเว็บไซต์ของสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมืองต่อไป รายละเอียดตามแนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

(นางวิไลพร สงเคราะห์)
นักจัดการงานทั่วไป

อนุมัติเผยแพร่
21 มิ.ย. 67
(นายนิธิรัตน์ บุญตานนท์)
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง

แบบฟอร์ม ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

แบบฟอร์มรายงานผลการเข้ารับการฝึกอบรม / ประชุม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน
สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง

ข้าพเจ้า นางสาว พัชราภรณ์ นามสกุล พงค์เขียว
กลุ่มงาน คลินิกพัฒนารูปแบบและนวัตกรรมบริการสุขภาพเด็กดี
ได้รับอนุมัติเข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง หลักสูตรส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
ระหว่างวันที่ ระยะที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๗-๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ (online ๓ วัน)
ระยะที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๘-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ (onsite ๔ วัน)
รวมระยะเวลา ๗ วัน ณ สถาบันราชานุกูล เขต ดินแดง จังหวัด กรุงเทพมหานคร
หน่วยงานผู้จัด กลุ่มงานฝึกอบรมและวิเทศสัมพันธ์ สถาบันราชานุกูล
งบประมาณที่ใช้จ่าย จำนวนรวม ๓,๕๐๐บาท (สามพันห้าร้อยบาทถ้วน)
สรุปสาระสำคัญ
การเฝ้าระวังและติดตามและคัดกรองพัฒนาการเด็ก ประกอบด้วย ๓ กระบวนการ
๑) การเฝ้าระวังติดตามพัฒนาการ (developmental surveillance) ได้แก่ การสอบถามและใส่ใจถึงความกังวลห่วงใยของพ่อแม่เกี่ยวกับพัฒนาการของลูก การติดตามประวัติพัฒนาการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน การสังเกตพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กที่มารับบริการในคลินิกสุขภาพเด็กดี การประเมินปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยเกื้อหนุนที่จะส่งเสริมป้องกันความเสี่ยงต่อปัญหาพัฒนาการ และการบันทึกผลการตรวจประเมินต่างๆอย่างเป็นระบบ
๒) การตรวจคัดกรองพัฒนาการ (developmental screening) ใช้แบบคัดกรองพัฒนาการที่เป็นมาตรฐาน เช่น คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมฯ (DSPM) คู่มือการประเมินและส่งเสริมฯ (DAIM) คู่มือประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ(TEDA๔I) และคู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุแรกเกิด – ๕ ปี (DSI) มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาเด็กที่สงสัยภาวะพัฒนาการล่าช้า แล้วส่งเสริมพัฒนาการและตรวจประเมินเพิ่มเติมอย่างเหมาะสมต่อไป
๓) การประเมินพัฒนาการและการประเมินทางการแพทย์ (developmental & medical evaluation)
การส่งเสริมพัฒนาการ เป็นการจัดบริการช่วยเหลือแก่ครอบครัวและเด็กให้พัฒนาความสามารถต่างๆ ได้สมวัยหรือสูงสุดตามศักยภาพ ในการส่งเสริมพัฒนาการควรมีความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็ก ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการต่างๆ การบำบัดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด และอรรถบำบัด เป็นต้น
วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อให้เด็กพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ช่วยตนเองได้ เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เตรียมเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิด แสดงออกถูกต้องและประกอบอาชีพได้ เพื่อให้พ่อแม่มีความรู้และนำไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ลูกของตน และเพื่อให้พ่อแม่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อลูก
วิธีการส่งเสริมพัฒนาการ มีขั้นตอนการจัดบริการ ดังนี้ ๑.การคัดกรอง ๒.การประเมินระดับพัฒนาการ ๓.การวินิจฉัยปัญหาของเด็กอย่างรอบด้าน ๔.การบำบัดรักษา การกำกับติดตามและประเมินผล และ๕.การป้องกัน
พัฒนาการ (Development) คือ ความเปลี่ยนแปลงด้านหน้าที่และวุฒิภาวะของเซลล์หรืออวัยวะระบบต่าง ๆ เพื่อให้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยร่างกายและจิตใจ
พัฒนาการแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ (๑)การทรงตัวและเคลื่อนไหว (gross motor development) เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของระบบประสาทและการทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เด็กเริ่มมีการเคลื่อนไหวตั้งแต่ในครรภ์มารดาเริ่มที่อายุครรภ์ ๗ เดือน มีการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวอย่างมากในช่วงขวบปีแรก มีทิศทางเป็นลำดับต่อเนื่องจากศีรษะลงสู่เท้า จากส่วนกลางของร่างกายไปยังส่วนปลาย
(๒)การทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก (fine motor development) มีการทำงานประสานร่วมกับการมองเห็น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อมือและตาให้ทำงานอย่างประสานสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ กิจกรรมที่เด็กได้หยิบจับสิ่งของ ตุ๊กตา เครื่องเล่น ตลอดจนการช่วยตนเองในการแต่งตัว การทำความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร เป็นต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของร่างกายได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน และเพื่อวางรากฐานในการใช้มือที่ถนัดและเตรียมความพร้อมที่จะเขียนและอ่านต่อไป

(๓)ความเข้าใจภาษาและการสื่อสาร (expressive & receptive language development) มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการ คือ ๑.การได้ยินหรือการรับรู้ที่ปกติ ๒.มีสมองและระบบประสาทที่ปกติ ๓.มีอวัยวะในการพูดและออกเสียงที่ปกติ ๔. มีสิ่งแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวย

(๔)พัฒนาการด้านสติปัญญา (cognitive development) เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ และความคิดอันเป็นเหตุเป็นผลเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น ๔ ระยะตามทฤษฎีของ Piaget ได้แก่

๑) Sensorimotor stage (๐-๒ ปี) พัฒนาทักษะด้านสติปัญญาผ่านการรับรู้ที่สัมผัสได้ด้วยตนเอง

๒) Preoperational stage (๒-๗ ปี) พัฒนาไปสู่ความเข้าใจมุมมองหรือความคิดของคนอื่น มีพัฒนาการด้านความจำที่ดี เข้าใจสิ่งรอบตัวอย่างผิวเผินผ่านการมองและสัมผัส กระบวนการแก้ปัญหายังไม่อยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล คือมีปัญหาในการควบคุมตนเองในการอดทนรอคอยและปฏิบัติตามกฎระเบียบ และเข้าใจว่าทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวมีชีวิต

๓) Concrete operational stage (๗-๑๒ ปี) สามารถใช้เหตุผลซึ่งเป็นสิ่งที่สัมผัสได้หรือเคยมีประสบการณ์มาก่อนในการแก้ปัญหา เข้าใจความสัมพันธ์ของจำนวนและตัวเลข สามารถเรียนรู้การคำนวณทางคณิตศาสตร์และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างของสิ่งรอบตัวที่เกิดขึ้นได้

๔) Formal operational stage (๑๒ ปี – ผู้ใหญ่) เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ชัดเจน สามารถคาดการณ์ผลซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการกระทำโดยไม่จำเป็นต้องเคยผ่านประสบการณ์ด้วยตนเองมาก่อน สามารถคิดและตัดสินใจวางแผนแก้ปัญหาด้วยข้อมูลอย่างเป็นระบบมากขึ้น

(๕)ด้านอารมณ์และสังคม (social-emotional development) เป็นความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนเอง และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะด้านภาษาและสติปัญญา

หลักการส่งเสริม/กระตุ้นพัฒนาการ

๑. คำพูดที่ใช้ สั้น ง่าย ชัดเจน

๒. สาธิตให้ดู บอกให้เด็กทำตาม

๓. รอให้เด็กทำ ๓-๕ วินาที เพื่อให้ประมวลความคิด ตัดสินใจ

๔. ให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กไม่ทำ หรือจะทำไม่ถูก (จับมือ ขัดขวาง บอกซ้ำ ใช้ท่าทาง) แล้วค่อยๆลดลง

๕. ให้แรงเสริมตามที่เด็กชอบ

๖. ย่อยงาน (ปริมาณ ขั้นตอน)

การสื่อสารและให้ความช่วยเหลือด้านสังคมและจิตใจแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง

- มีความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย ไม่ตำหนิ/ออกคำสั่งให้ปฏิบัติตาม
- ใช้คำถามปลายเปิด ทำความเข้าใจกับปัญหา/ความวิตกกังวลของผู้ปกครอง
- ใช้ทักษะการทวนซ้ำ สรุปความ สะท้อนอารมณ์

การสังเกตและการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

๑. ซน ไม่นิ่ง ควบคุมตนเองไม่ได้

- ไม่ควรตำหนิหรือดุเด็ก
- ให้เล่นของเล่นที่ชอบก่อน
- ฝึกเด็กในช่วงสั้นๆตามสมาธิก่อนแล้วค่อยๆเพิ่มช่วงเวลาเมื่อเด็กมีสมาธิมากขึ้น

๒. ก้าวร้าว เช่น ตี เตะ ทำลายของ เอะอะโวยวาย พูดไม่สุภาพ

- หยุดพฤติกรรมก้าวร้าวและแยกเด็กออกมานั่งในมุมสงบตามลำพัง ๓-๕ นาที
- สอนเด็กใช้คำพูดแสดงความรู้สึกแทนพฤติกรรมก้าวร้าว
- ให้คำชมเชยหรือรางวัลเมื่อไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว
- ไม่ควรลงโทษเด็กอย่างรุนแรง
- ไม่ควรให้เด็กดูโทรทัศน์ที่มีเนื้อหากระตุ้นความรุนแรง/หยุดใช้โทรศัพท์มือถือ
- ฝึกระเบียบวินัย และสอนให้เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง

๓. ดื้อ ไม่เชื่อฟัง

- สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก พูดด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่นจริงจัง ใช้ภาษาที่ง่าย
- เรียกเด็กให้สนใจและมองก่อนบอกให้เด็กทำอะไร

- หากเด็กไม่ทำตามให้ยืนยันด้วยท่าทีที่หนักแน่น จริงจัง
- เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรม เช่น ให้เลือกว่าจะต่อก้อนไม้หรือจะวาดรูปก่อน
- ชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติตามคำสั่ง

ประโยชน์ที่ได้รับและนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน คือ

นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย โดยในการประเมิน ได้แก่ การคำนวณอายุเด็ก แนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจ้งวัตถุประสงค์และชี้แจงบทบาทของผู้ปกครอง ตรวจร่างกายเด็กเบื้องต้นพร้อมกับสังเกตอารมณ์กับพฤติกรรมเด็กไปด้วย จากนั้นประเมินพัฒนาการ ๕ ด้าน ตามคู่มือประเมิน/ส่งเสริมที่เหมาะสมกับเด็ก หลังประเมินพัฒนาการเด็กเสร็จ ชื่นชมผู้ปกครองพร้อมแจ้งผลการประเมินพัฒนาการ และให้คำแนะนำในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและวันนัดต่อเนื่องแก่ผู้ปกครอง สอบถามข้อสงสัยหรือปัญหาที่ผู้ปกครองอยากรู้หรือไม่เข้าใจเพื่อทวนความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครอง
ให้คำแนะนำผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสมกับแต่ละคน ได้แก่
- แนะนำผู้ปกครองให้สร้างบรรยากาศในทุกกิจกรรมได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ผ่านการเล่น การเล่า การทำกิจวัตรประจำวันให้สนุกสนาน มีเสียงหัวเราะ มีการรอคอย จะทำให้เด็กเกิดความผูกพัน มีความสุข อยากทำอีก และมีวินัย
- พูดบอกกับเด็กทุกครั้งที่ให้ทำกิจกรรม จะทำให้เด็กเกิดการรับรู้ และการคิด
- ทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ช่วยให้เกิดการเลียนแบบ
- กำหนดเวลาในการทำกิจกรรม ส่งผลให้เด็กตรงต่อเวลา สามารถทำตามเวลาที่กำหนดได้ มีวินัย และเกิดความรับผิดชอบ
- เล่นแล้วเก็บของตามคำบอก ส่งผลให้เด็กเกิดการคิด เลือก ตัดสินใจ แต่ถ้าเลือกผิดไม่บอกว่าผิดให้บอกที่ถูกแทน
- ชมเด็กด้วยคำพูดพร้อมสัมผัส ทำให้เด็กมีกำลังใจ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกมีคุณค่า

ลงชื่อ.....ผู้เข้ารับการฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน
(.....)

ลงชื่อ.....หัวหน้ากลุ่มงาน
(.....)

ลงชื่อ.....รองผู้อำนวยการฯ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการฯ
(.....)
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง

หมายเหตุ กรุณาบันทึกตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ครบถ้วน และเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับและส่งไปยังกลุ่มงานพัฒนาองค์กรและขับเคลื่อนกำลังคน เพื่อรายงานผู้อำนวยการฯ และบันทึกในทะเบียนประวัติส่วนบุคคล

กรมสุขภาพจิต
Department of Mental Health

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต

มอบใบประกาศนียบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวพัชราภรณ์ พงค์เขียว

ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ระยะที่ ๑ online : วันที่ ๗ - ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ระยะที่ ๒ onsite : วันที่ ๒๘ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

แพทย์หญิงนพวรรณ ศรีวงศ์พานิช
ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล

สำเนาถูกต้อง
พัชราภรณ์ พงค์เขียว
(นางสาว พัชราภรณ์ พงค์เขียว)